

جمهوری اسلامی ایران

مدیریت حوزه علمیه استان قم

پایان نامه سطح ۳

برخی از زمینه ها و عوامل دینداری و دین

گریزی مردم از منظر قرآن و روایات اهل

بیت (ع)

استاد راهنما: استاد الله رضا اکبری

استاد مشاور: استاد علی بهرام طجری

محقق: علی اکبر جمیاری

پاییز ۹۴

- چکیده

هدف اصلی این پژوهش بررسی و شناخت زمینه ها و عوامل دینداری و دین‌گریزی مردم از نگاه قرآن و اهل بیت علیهم السلام است. روش تحقیق در این پژوهش توصیفی-تحلیلی است و با مراجعه با متون دینی (آیات و روایات) و گردآوری اطلاعات از شیوه اسناد و مدارک، زمینه ها و عوامل دینداری و دین‌گریزی مورد بررسی قرار گرفته اند. نتیجه این پژوهش آن است که این زمینه ها و عوامل به دو دسته عوامل درونی و عوامل بیرونی تقسیم می شوند که عوامل درونی مربوط به ویژگی های خلقتی بشر و عوامل بیرونی مربوط به شرایط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی محیط رشد انسان می باشند. در این پژوهش سعی بر این شده که شاخص ترین زمینه ها و عوامل مورد بحث قرار گیرد و در حد گنجایش رساله به تفصیل کشیده شوند.

کلمات کلیدی : دین - دینداری - دین‌گریزی - عوامل درونی - عوامل بیرونی

فهرست مطالب

عنوان صفحه

فصل اول: کلیات و مفاهیم

۲	مقدمه .....
۳	۱-۱- بیان مسئله .....
۳	۱-۲- سوالات تحقیق .....
۴	۱-۳- پیشینه بحث .....
۵	۱-۴- اهمیت و ضرورت تحقیق .....
۶	۱-۵- روش تحقیق .....
۷	۱-۶- مفهوم شناسی .....
۱۱	- خلاصه .....

فصل دوم: برخی از زمینه ها و عوامل درونی دین داری

۱۳	مقدمه .....
۱۴	۲-۱- فطرت .....
۱۴	۲-۱-۱- فطرت در لغت و اصطلاح .....
۱۵	۲-۱-۲- تفاوت طبیعت، غریزه، فطرت .....
۱۷	۲-۱-۳- نقش فطرت در گرایش به دین .....
۱۹	۲-۲- عقل .....
۱۹	۲-۲-۱- عقل در لغت .....
۲۱	۲-۲-۲- عقل در اصطلاح .....
۲۳	۲-۲-۳- نقش عقل در گرایش به دین .....
۲۶	۲-۲-۴- عوامل تقویت کننده عقل .....
۲۹	۲-۲-۵- رسالت انبیاء در برانگیختن عقل .....

۳۱	خلاصه .....
فصل سوم : برخی از زمینه ها و عوامل بیرونی دینداری	
۳۴	مقدمه .....
۳۵	۱-۳-انبیاء و ائمه اطهار علیهم السلام .....
۳۶	روش های تبلیغ ائمه اطهار .....
۳۷	۱- تبلیغ کلامی .....
۳۸	۲- تبلیغ کتبی .....
۳۸	۳- تبلیغ عملی .....
۴۲	۲-۳- حاکم و دستگاه حکومتی .....
۴۳	وظایف حاکم اسلامی .....
۴۳	۲-۳-۱-وضع قانون بر اساس دین و اجرای آن در جامعه .....
۴۵	۲-۳-۲- مبارزه با طواغیت و دشمنان دین .....
۴۸	۲-۳-۳-برچیدن مظاهر فسق .....
۵۰	۲-۳-۴-زمینه سازی جهت دینداری .....
۵۲	۲-۳-۵- ایجاد محیط سالم .....
۵۵	۲-۳-۳-علمای ربانی .....
۵۶	وظایف علمای ربانی .....
۵۷	۲-۳-۳-۱-پاسداری از دین .....
۵۸	۲-۳-۳-۲- مبارزه با خرافات و بدعت ها و شبهات .....
۶۱	۲-۳-۴-والدین .....
۶۲	۲-۳-۵- معلم .....
۶۴	۲-۳-۶- دوستان .....
۶۷	خلاصه .....

فصل چهارم : برخی از زمینه ها و عوامل درونی دین گریزی

۷۰	..... مقدمه
۷۱	..... ۱-۴-شبهت
۷۳	..... ۲-۴-حب دنیا
۷۴	..... ۱-۲-۴-حب زنان
۷۶	..... ۲-۲-۴-ریاست طلبی
۷۸	..... ۳-۲-۴-برتری جویی
۷۹	..... ۴-۲-۴-حرص
۸۲	..... ۵-۲-۴-حسادت
۸۳	..... ۶-۲-۴-کبر
۸۵	..... ۷-۲-۴-راحت طلبی
۸۶	..... ۳-۴-غضب
۸۸	..... ۴-۴-جهل
۹۱	..... ۸-۴-خلاصه

فصل پنجم : برخی از زمینه ها و عوامل بیرونی دین گریزی

۹۹	..... مقدمه
۱۰۰	..... ۱-۵-حکام جائز
۱۰۲	..... ۲-۵-علماء سوء
۱۰۴	..... ۳-۵-فقر
۱۰۷	..... ۴-۵-خشونت متولیان دین
۱۱۰	..... خلاصه

فصل ششم: جمع بندی نتایج

۱۱۲	..... ۱-۶-پاسخ به سوالات تحقیق
۱۱۳	..... ۲-۶-محدودیت ها

۱۱۴	.....	۳-۶-پیشنهادات
۱۱۴	.....	۴-۶-کاربردها
۱۱۵	.....	منابع